

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ Γραφείου ΟΕΥ Μόσχας

Ιανουάριος 2017

Επιμέλεια: Ηλίας Θανασάς, Γεν. Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Αικατερίνη Γκίκιζα, Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Αντωνία Παπαδοπούλου, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄

14, Spiridonovka ul., 123001, Μόσχα, Ρωσική Ομοσπονδία
Τηλ.: +7 495 5393860, Fax: +7 495 5393864, E-mail: ecocom-moscow@mfa.gr

Πρώτες εκτιμήσεις αποτελεσμάτων ρωσικής οικονομίας κατά το 2016

Δημοσιεύθηκε στις 25 Ιανουαρίου 2017, έκθεση της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας Rosstat σχετικά με την κοινωνικο-οικονομική κατάσταση στη Ρωσική Ομοσπονδία κατά το 2016. Η έκθεση παρουσιάζει τις πρώτες εκτιμήσεις των αποτελεσμάτων της ρωσικής οικονομίας κατά το περασμένο έτος.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Rosstat, το ρωσικό ΑΕΠ ανήλθε, κατά το εννεάμηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2016, για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, σε 60,73 τρισ. Ρούβλια (σε τρέχουσες τιμές), μειωμένο κατά 0,7% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2015.

Η βιομηχανική παραγωγή το 2016 αυξήθηκε κατά 1,1% σε σύγκριση με το 2015. Παρά τη μικρή αυτή συνολική αύξηση, η βιομηχανική παραγωγή παρουσίασε ικανοποιητική δυναμική κατά τους τελευταίους μήνες του έτους, σημειώνοντας αύξηση 2,7% και 3,2% τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο αντίστοιχα σε σχέση με τους ίδιους μήνες του 2015.

Κατά το 2016, οι επιμέρους τομείς της βιομηχανίας της χώρας εμφάνισαν την ακόλουθη εικόνα:

- Ο εξορυκτικός τομέας σημείωσε αύξηση 2,5%, από τον οποίο η παραγωγή καυσίμων και ενεργειακών προϊόντων αυξήθηκε κατά 2,6% και η παραγωγή λοιπών προϊόντων εκτός ενέργειας κατά 0,8%.
- Ο τομέας της μεταποίησης αυξήθηκε οριακά κατά 0,1%. Ωστόσο, θετικά αποτιμάται το γεγονός ότι κατά το 4^ο τρίμηνο του 2016 ο τομέας σημείωσε ανάπτυξη της τάξης του 1,4%, με τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο να καταγράφει ρυθμούς ανάπτυξης 2,5% και 2,6% αντιστοίχως. Από τον τομέα της μεταποίησης συγκρατούμε τις εξής επιμέρους επιδόσεις:
 - o Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού: αύξηση 2,4%
 - o Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα: αύξηση 5,3%
 - o Δερμάτινα προϊόντα και υποδήματα: αύξηση 5,1%
 - o Παραγωγή χημικών προϊόντων: αύξηση 5,3%
 - o Παραγωγή καουτσούκ και πλαστικών προϊόντων: αύξηση 5,4%
 - o Κατασκευή μηχανημάτων και μηχανολογικού εξοπλισμού: αύξηση 3,8%
 - o Παραγωγή και επεξεργασία ξύλου: αύξηση 2,8%
 - o Βιομηχανία χαρτοπολλτού και χαρτιού, εκδόσεις: αύξηση 0,8%
 - o Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων πετρελαίου: μείωση 2,4%
 - o Παραγωγή μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων: μείωση 6,6%

- ο Παραγωγή μετάλλων και μεταλλικών προϊόντων: μείωση 2,3%
- ο Παραγωγή ηλεκτρικού, ηλεκτρονικού και οπτικού εξοπλισμού: μείωση 1,0%
- ο Κατασκευή εξοπλισμού μεταφορών: μείωση 3,0%
- Ο τομέας παραγωγής και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και νερού αναπτύχθηκε κατά 1,5%.
- Η αγροτική παραγωγή αυξήθηκε κατά 4,8% σε σχέση με το 2015.

Όσον αφορά στη φυτική παραγωγή, οι μεγαλύτερες αυξήσεις καταγράφονται στην παραγωγή δημητριακών και ζαχαρότευτλων (13,7% και 23,8% αντίστοιχα), η παραγωγή λαχανικών αυξήθηκε κατά 0,9% και η παραγωγή πατάτας μειώθηκε κατά 7,8%. Από την πλευρά της ζωικής παραγωγής, αυτή αυξήθηκε συνολικά κατά 1,6%, με τον αριθμό των βοοειδών και των προβάτων και αιγών να εμφανίζουν μείωση κατά 1,9% και 0,3% αντίστοιχα, ενώ τον αριθμό των χοίρων και των πουλερικών να εμφανίζουν αύξηση 2,4% και 1% αντίστοιχα. Το 2016, σε όλες τις κατηγορίες των γεωργικών εκμεταλλεύσεων εκτιμάται ότι η παραγωγή ζώων και πουλερικών που προορίζονται για σφαγή αυξήθηκε κατά 3,4%, η παραγωγή αυγών αυξήθηκε κατά 2,2% και η παραγωγή γάλακτος μειώθηκε οριακά κατά 0,2%.

- Ο τομέας των κατασκευών συνέχισε να καταγράφει σημαντική μείωση της τάξης του 4,3%. Ο όγκος των εργασιών του κλάδου το 2016 ανήλθε σε 6,2 τρισ. ρούβλια (σε σταθερές τιμές). Κατά το 2016 κατασκευάστηκαν 1.156.500 νέες κατοικίες, αριθμός χαμηλότερος κατά 1,1% από το 2015.

- Ο τομέας των εμπορευματικών μεταφορών σημείωσε αύξηση κατά 1,8%. Συγκεκριμένα, αύξηση 1,6% σημείωσαν οι σιδηροδρομικές μεταφορές εμπορευμάτων, 0,8% οι οδικές, 7,6% οι θαλάσσιες και 20,6% οι εναέριες εμπορευματικές μεταφορές.
- Ο κύκλος εργασιών του λιανικού εμπορίου το 2016 συνέχισε την πτωτική πορεία του, καταγράφοντας μείωση της τάξης του 5,2% σε σύγκριση με το 2015 και ανήλθε σε 28,1 τρισ. ρούβλια. Σημειώνουμε ότι το 2015 ο κλάδος είχε συρρικνωθεί κατά 10% σε σχέση με το 2014.

Επιπλέον, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ομοσπονδιακής Τελωνειακής Υπηρεσίας, το εξωτερικό εμπόριο της χώρας το διάστημα Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2016 διαμορφώθηκε (σε τρέχουσες τιμές) σε 418 δισ. δολάρια ΗΠΑ, μειωμένο κατά 13% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2015. Οι ρωσικές εξαγωγές ανήλθαν σε 254 δισ. δολάρια ΗΠΑ, καταγράφοντας πτώση της τάξης του 19,8% και οι εισαγωγές διαμορφώθηκαν σε 164 δισ. δολάρια ΗΠΑ, μειωμένες κατά 1,4%. Το εμπορικό πλεόνασμα ανήλθε σε 90 δισ. δολάρια ΗΠΑ.

Ο πληθωρισμός στο τέλος του έτους διαμορφώθηκε στο 5,4%, μείωση θεαματική σε σύγκριση με το 12,9% του 2015. Ο δείκτης τιμών προϊόντων τροφίμων διαμορφώθηκε στο 4,6%, των προϊόντων μη τροφίμων στο 6,5% και των υπηρεσιών στο 4,9%. Σημειώνουμε ότι η Κεντρική Τράπεζα της χώρας έχει θέσει ως στόχο ο πληθωρισμός να φθάσει στο 4% στο τέλος του 2017.

Το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα (εισόδημα μετά την αφαίρεση των υποχρεωτικών πληρωμών και διορθωμένο βάσει του δείκτη τιμών καταναλωτή), σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία, μειώθηκε το 2016 κατά 5,9% σε σύγκριση με το 2015. Ο μέσος μηνιαίος ονομαστικός μισθός διαμορφώθηκε στα 36.703 ρούβλια, αυξημένος κατά 7,7% σε σχέση με το 2015, ενώ ο μέσος μηνιαίος πραγματικός μισθός αυξήθηκε κατά 0,6%.

Τον Δεκέμβριο του 2016, σύμφωνα με τα προκαταρκτικά αποτελέσματα της δειγματοληπτικής έρευνας του εργατικού

δυναμικού, 4,1 εκ. άνθρωποι καταγράφηκαν ως άνεργοι (σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας), με το ποσοστό ανεργίας να διαμορφώνεται στο 5,3%.

Αύξηση πτωχεύσεων μεταξύ των κατασκευαστών κατοικιών κατά το 2016

Κατά τη διάρκεια του 2016 το ποσοστό των πτωχεύσεων μεταξύ των κατασκευαστών κατοικιών διπλασιάστηκε, φθάνοντας το 1,8%. Σύμφωνα με στοιχεία του Οργανισμού Αξιολόγησης του Τομέα των Κατασκευών (Rating Agency of Building Complex – R.A.B.C.), αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε στάδιο πτώχευσης 149 από τις υπάρχουσες 5.500 εταιρείες. Συνολικά, οι κατασκευαστές αυτοί έχουν ένα υπόλοιπο 4,5 εκ. τ. μ. ημιτελών οικοδομών.

Το μεγαλύτερο μέρος των χρεοκοπημένων εταιρειών είναι εγγεγραμμένες στη Μόσχα και στην ευρύτερη περιφέρειά της, ενώ ακολουθούν η περιφέρεια Τιουμέν, Μπασκίρια, Νοβοσιμπίρσκ και Βόλγκογκραντ. Οι περισσότερες πτωχεύσεις σημειώθηκαν το καλοκαίρι: από τον Απρίλιο έως τον Αύγουστο καταγράφηκαν πτωχεύσεις 43 εταιρειών. Επιπλέον, το μεγαλύτερο μέρος των υπό πτώχευση κατασκευαστών το 2016 αποτελούνταν από εταιρείες που ξεκίνησαν το κατασκευαστικό τους έργο το 2014, πριν από την πλήρη εκδήλωση της κρίσης.

Πολλοί κατασκευαστές οδηγήθηκαν σε πτώχευση καθώς δεν κατάφεραν να ολοκληρώσουν τα έργα τους, λόγω της αδυναμίας να αντλήσουν δάνεια, αλλά και της πτώσης της πραγματικής ζήτησης των καταναλωτών. Ένας επιπλέον παράγοντας που επηρέασε καθοριστικά αυτές τις εξελίξεις ήταν η μεταρρύθμιση που εισήγαγε ο

ομοσπονδιακός νόμος υπ' αριθ. 214, ο οποίος θέσπισε πρόσθετες απαιτήσεις για τις επιχειρήσεις κατά την προσέλκυση συν-επενδυτών. Σύμφωνα με την ανάλυση του RABC, οι αλλαγές που επέφερε ο νόμος αποσκοπούν στην προστασία των επενδύσεων των πολιτών σε ακίνητα, αλλά το γεγονός ότι η μεταρρύθμιση αυτή συνέβη εν μέσω σημαντικής πτώσης της ζήτησης, οδήγησε πολλούς μικρούς και μεσαίους παίκτες σε σταδιακή αποχώρηση από την αγορά ή σε παραχώρηση των έργων τους σε μεγαλύτερους παίκτες με πιο ευέλικτη χρηματοδοτική ικανότητα. Ωστόσο, οι αναλυτές του RABC αναμένουν ότι ο ρυθμός αύξησης του αριθμού των πτωχεύσεων θα επιβραδυνθεί και η αγορά σταδιακά θα οδηγηθεί σε εξυγίανση, με αποχώρηση των μη αποδοτικών επιχειρήσεων και προσαρμογή των υπολοίπων στις τρέχουσες συνθήκες που επικρατούν στον ρωσικό κατασκευαστικό τομέα.

Μία άλλη τάση που παρατηρείται, σύμφωνα με τους ειδικούς του κλάδου, είναι η ανακατανομή της ζήτησης προς ακίνητα που βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο ετοιμότητας. Σύμφωνα με τα στοιχεία εταιρείας του κλάδου, κατά το 2016, μόλις το 25% των συναλλαγών αφορούσαν σε αγορές ακινήτων που βρίσκονταν σε στάδιο πριν από την έναρξη της κατασκευής, ποσοστό που το 2015 ανερχόταν σε 36-40%, ενώ οι συναλλαγές που αφορούσαν ακίνητα υπό κατασκευή κατέλαβαν το 55% του συνόλου, όταν το μερίδιό τους το 2015 βρισκόταν στο 45%. Ο λόγος πίσω από την μετατόπιση αυτή της ζήτησης είναι κυρίως η δυσπιστία των αγοραστών, καθώς και η απροθυμία των τραπεζών να διαπιστεύσουν εγκαταστάσεις και να χορηγήσουν στεγαστικά δάνεια στους αγοραστές.

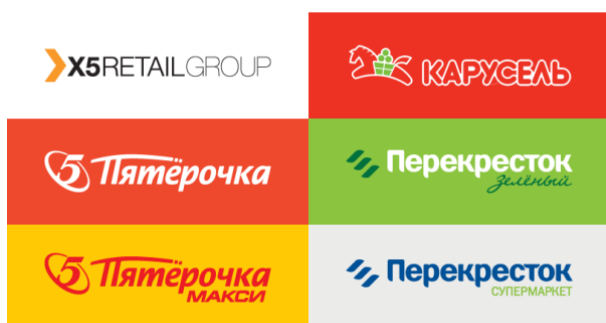
Ωστόσο, η κατασκευή κατοικιών δεν είναι το μόνο τμήμα της αγοράς, στο οποίο παρατηρείται ένας αυξανόμενος αριθμός πτωχεύσεων. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του RABC, σημαντικά έχουν πληγεί και οι εργοληπτικές εταιρείες, καθώς περίπου 3.200 από αυτές (2,1% της συνολικής αγοράς) βρίσκονταν το 2016 υπό διαδικασία πτώχευσης. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί σε αύξηση της τάξης του 17% σε σχέση με το

2015, χρονιά κατά την οποία οι πτωχεύσεις εργολάβων είχαν ήδη αυξηθεί κατά 129%.

Ανακατατάξεις στον τομέα του λιανικού εμπορίου στη Ρωσία

Την πρώτη θέση στην αγορά λιανικού εμπορίου της Ρωσίας κατέλαβε ο όμιλος εταιρειών X5 Retail Group το 2016, του οποίου τα έσοδα σημείωσαν αύξηση 27,5% και ανήλθαν σε 1,025 τρισ. ρούβλια. Η επίδοση αυτή, η οποία αποτελεί την καλύτερη επίδοση του ομίλου από το 2011, επέτρεψε στο X5 να προσπεράσει τον κύριο ανταγωνιστή του, το δίκτυο καταστημάτων "Magnit", του οποίου τα έσοδα, εξαιρουμένων των εσόδων από τα καταστήματα καλλυντικών, κλάδο στον οποίο δεν εκπροσωπείται ο όμιλος X5, ανήλθαν σε 1,005 τρισ. ρούβλια, κατά 21 εκ. ρούβλια χαμηλότερα από αυτά του X5.

Ο όμιλος X5 διαθέτει τα δίκτυα καταστημάτων "Pyaterochka", "Perekrestok" και "Carousel". Κατά τη διάρκεια του 2016 ο όμιλος άνοιξε 2.167 νέα καταστήματα. Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων του ομίλου προέρχεται από το δίκτυο "Pyaterochka", ο αριθμός καταστημάτων του οποίου αυξήθηκε κατά 42,1% κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Συνολικά, σύμφωνα με τα στοιχεία της εταιρείας, την 30^η Σεπτεμβρίου 2016 ο όμιλος διέθετε 8.380 καταστήματα, επιτυγχάνοντας νέο ρεκόρ με την προσθήκη περίπου 1 εκ. τ.μ. νέων εμπορικών χώρων.

Το δίκτυο "Magnit", το οποίο κατείχε την πρώτη θέση στη ρωσική αγορά από το 2013, διαθέτει τα καταστήματα "U Doma", "Magnit Hypermarket", "Magnit Family" και "Magnit Cosmetics". Κατά το 2016, οι συνολικές καθαρές λιανικές πωλήσεις του δικτύου "Magnit", με όλες τις μορφές καταστημάτων που διαθέτει, αυξήθηκαν κατά 12,8% το 2016 και ανήλθαν σε 1,070 τρισ. ρούβλια. Ο

ρυθμός αυτός ανάπτυξης αποδείχθηκε ότι ήταν η χειρότερη επίδοση του δικτύου των τελευταίων εννέα ετών και κάτω από τις προβλέψεις της εταιρείας, που ανέμενε ανάπτυξη της τάξης του 14-16%. Το περασμένο έτος το δίκτυο άνοιξε 1.970 νέα καταστήματα, με τον αριθμό των καταστημάτων "U Doma" που αποτελεί το βασικό σχήμα του δικτύου "Magnit" να παρουσιάζει μείωση. Συνολικά, την 31^η Δεκεμβρίου 2016, το δίκτυο διέθετε 14.059 καταστήματα όλων των κατηγοριών.

Στο τέλος του τέταρτου τριμήνου του 2016, οι πωλήσεις του ομίλου X5 αυξήθηκαν κατά 27,5% φθάνοντας τα 291,3 δισ. ρούβλια, ποσό κατά 3% υψηλότερο από τα έσοδα του δικτύου "Magnit" για την ίδια περίοδο (282,5 δισ. ρούβλια, αύξηση 9%). Όπως αποδεικνύει ο δείκτης συγκρίσιμων πωλήσεων (like-for-like sales: προσαρμοσμένος δείκτης που συγκρίνει τις επιδόσεις μιας εταιρείας για δύο χρονιές, λαμβάνοντας υπόψη μόνο εκείνες τις δραστηριότητες που ήταν σε ισχύ κατά τη διάρκεια και των δύο χρονικών περιόδων), το δίκτυο "Magnit" εμφάνισε αρνητική δυναμική συγκρίσιμων πωλήσεων (-1,3%) λόγω της μείωσης της κίνησης κατά 1,8% τους τελευταίους τρεις μήνες του περασμένου έτους. Αντίθετα, ο όμιλος X5 για την ίδια περίοδο εμφάνισε δείκτη συγκρίσιμων πωλήσεων στο 7,5%, που οφείλεται στην αύξηση της κίνησης κατά 1,8% και της μέσης καταναλωτικής δαπάνης κατά 5,6%.

Κατάσταση οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας Ρώσων πολιτών κατά τη διάρκεια της κρίσης

Μελέτη για την οικονομική και κοινωνική ευημερία των Ρώσων πολιτών δημοσίευσε το ρωσικό Εθνικό Ερευνητικό Πανεπιστήμιο -

Ανωτάτη Σχολή Οικονομικών (Higher School of Economics – National Research University).

Σύμφωνα με τα ευρήματα της μελέτης, τον Νοέμβριο του 2016 το μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα του πληθυσμού ανήλθε σε 30.803 ρούβλια, το οποίο σε πραγματικούς όρους αντιστοιχεί σε μείωση κατά 5,6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Η πτωτική πορεία των πραγματικών εισοδημάτων των πολιτών διήρκεσε είκοσι πέντε μήνες, ήτοι από τον Νοέμβριο του 2014 έως και τον Νοέμβριο του 2016. Σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του 2014, που αποτελεί τον τελευταίο μήνα κατά τον οποίο σημειώθηκε αύξηση των πραγματικών εισοδημάτων, η συνολική πτώση των πραγματικών εισοδημάτων ανέρχεται σε 12,7%.

Η σημαντικότερη μείωση του πραγματικού εισοδήματος για το έτος 2016 παρατηρήθηκε κατά τους μήνες Αύγουστο (-8,5% σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2015), Απρίλιο (-7,3%) και Ιανουάριο (-7,2%). Συνολικά, τα στοιχεία για τους έντεκα μήνες του 2016 δείχνουν ότι η δυναμική του εισοδήματος δεν έχει βελτιωθεί σε σχέση με πέρυσι, και η μετάβαση σε τροχιά ανάπτυξης δεν είναι άμεσα ορατή.

Ο μέσος μισθός τον Νοέμβριο του 2016 διαμορφώθηκε στα 36.105 ρούβλια. Σε πραγματικούς όρους, αυτό αντιστοιχεί σε μείωση της τάξης του 8,1% σε σχέση με το επίπεδο του Οκτωβρίου 2014 και αύξηση κατά 1,7% σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2015.

Το μέσο ύψος των συντάξεων ανήλθε σε 12.428 ρούβλια το Νοέμβριο του 2016. Όσον αφορά την πραγματική αξία, αυτό αντιστοιχεί

σε μείωση 2,8% και 7,7% σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2015 και τον Οκτώβριο του 2014 αντίστοιχα. Κατά τη διάρκεια του 2016, η δυναμική των συντάξεων σε πραγματικούς όρους (σε σύγκριση με την ίδια περίοδο πέρυσι) υπήρξε σταθερά αρνητική.

Όσον αφορά στον πληθωρισμό, κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, αυτός παρουσιάζει σημάδια σταδιακής επιβράδυνσης: ο ετήσιος δείκτης τιμών καταναλωτή μειώθηκε από 9,8% τον Ιανουάριο σε 5,8% το Νοέμβριο σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2015. Συνολικά, κατά τη διάρκεια των τελευταίων 25 μηνών οικονομικής ύφεσης (Νοέμβριος 2014 – Νοέμβριος 2016) η αύξηση των τιμών καταναλωτή ανήλθε σε 23,5%, με την αύξηση των τιμών των τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των αλκοολούχων ποτών, να φθάνει το 25%, των προϊόντων εκτός τροφίμων το 24,3%, και των υπηρεσιών το 19,2%.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία του HSE, ο ρυθμός μείωσης της καταναλωτικής δραστηριότητας του πληθυσμού εξακολουθεί να υπερβαίνει την πτώση των πραγματικών εισοδημάτων. Η μείωση του συνολικού κύκλου εργασιών του λιανικού εμπορίου για ολόκληρη την περίοδο της οικονομικής ύφεσης έχει φθάσει το 15,4%. Για τα προϊόντα διατροφής, η μείωση ανήλθε σε 15,4%, ενώ για τα προϊόντα εκτός τροφίμων σε 16,0%.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που προέκυψαν από έρευνα που πραγματοποίησαν οι ερευνητές του HSE σε αντιπροσωπευτικό δείγμα του πληθυσμού, κατά τη διάρκεια του έτους παρατηρήθηκε σημαντική επιδείνωση των υποκειμενικών εκτιμήσεων των πολιτών για την οικονομική τους κατάσταση. Κατά μέσο όρο, το 2016, το 40% των νοικοκυριών με δυσκολία αγόρασε τρόφιμα και ρούχα, αλλά μόνο το 22% αξιολογεί την οικονομική του κατάσταση ως «κακή» ή «πολύ κακή». Καθ'

όλη τη διάρκεια του έτους, ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την αύξηση της «υποκειμενικής» φτώχειας παρατηρήθηκε μεταξύ των συνταξιούχων (26% αξιολόγησε την οικονομική του κατάσταση κακή ή πολύ κακή), των ατόμων χωρίς τριτοβάθμια εκπαίδευση (24%) και των κατοίκων της υπαίθρου (22% κατά μέσο όρο ετησίως και 26-27% κατά το τρίτο τρίμηνο). Σε αυτές τις ομάδες των ερωτηθέντων, δυσκολία στην αγορά τροφίμων και ειδών ένδυσης συνάντησε το 54%, 46% και 45% αντίστοιχα.

Η επιδείνωση των εκτιμήσεων των πολιτών για την οικονομική τους κατάσταση και η συνακόλουθη αύξηση της υποκειμενικής φτώχειας υποδεικνύουν την στροφή των πολιτών προς χαμηλότερα καταναλωτικά πρότυπα. Συναφώς σημειώνουμε ότι σύμφωνα με την Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία Rosstat, από το 2013 έως το 2015 οι Ρώσοι κατανάλωσαν κατά κεφαλήν ετησίως 2 κιλά λιγότερο κρέας, 5 κιλά λιγότερο ψάρια, 9 κιλά λιγότερο γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα και 1 κιλό λιγότερη ζάχαρη. Ταυτόχρονα, άρχισαν να καταναλώνουν περισσότερες πατάτες και λαχανικά.

Επιπλέον, από την έρευνα του HSE προέκυψε ότι καθ' όλη τη διάρκεια του 2016, σημαντικό ποσοστό πολιτών αντιμετώπισε δυσκολίες κατά την πληρωμή των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και την αγορά φαρμάκων. Μέχρι το Νοέμβριο τ.έ., το ποσοστό των πολιτών που αδυνατούσαν να πληρώσουν για στέγαση και υπηρεσίες κοινής ωφέλειας έφτασε το 27%, ενώ αυτοί που δεν ήταν σε θέση να αγοράσουν φάρμακα, το 17%.

Ένα ιδιαίτερο σημείο στο οποίο εστίασε η μελέτη του HSE ήταν η ανάλυση των αλλαγών που έχουν σημειωθεί στην αποταμιευτική και δανειοληπτική συμπεριφορά του ρωσικού

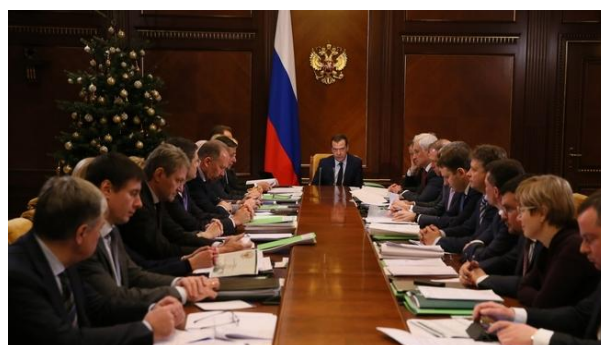
πληθυσμού κατά τη διάρκεια της ύφεσης. Από έρευνα που διενεργήθηκε σε όλη τη ρωσική επικράτεια τον Σεπτέμβριο του 2016 προκύπτει ότι τόσο το φθινόπωρο του 2016 όσο και τα προηγούμενα δύο έτη, περισσότερο από το 50% των πολιτών δεν είχαν αποταμιεύσεις. Από αυτούς που διέθεταν αποταμιεύσεις, το μεγαλύτερο ποσοστό αποταμιεύει σημαντικά λιγότερο σε σχέση με το φθινόπωρο του 2014 ή έχει ήδη αρχίσει να δαπανά τα αποταμιευμένα κεφάλαιά του.

Ωστόσο, για την πλειοψηφία των Ρώσων οι αποταμιεύσεις δεν αποτελούν εγγύηση για την οικονομική ασφάλειά τους. Λιγότερο από το ένα τρίτο των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι σε περίπτωση απώλειας του εισοδήματός τους, οι αποταμιεύσεις τους θα τους φθάσουν για λίγους μόνο μήνες, ένας στους τέσσερις πιστεύει ότι οι αποταμιεύσεις θα είναι αρκετές μόνο για ένα μήνα, ενώ 16% θεωρεί ότι δεν θα είναι αρκετές ούτε για μία ημέρα.

Ενδιαφέρον, τέλος, παρουσιάζει το εύρημα της έρευνας ότι το 70% των Ρώσων δεν επιβαρύνονται με δάνεια και χρέη. Ανάμεσα σε αυτούς που έχουν δάνεια και χρέη, το 28% καθυστερεί την καταβολή των δόσεων κατά τα τελευταία δύο χρόνια, ποσοστό που κρίνεται αρκετά ανησυχητικό για τους θεσμικούς δανειστές.

Αποτελέσματα από την εφαρμογή του σχεδίου κατά της κρίσης

Στις 10 Ιανουαρίου 2017, η Ρωσική Κυβέρνηση ανακοίνωσε τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του προγράμματος κατά της κρίσης έτους 2016. Σύμφωνα με τον Ρώσο Πρωθυπουργό Dmitry Medvedev, το πρόγραμμα υλοποιήθηκε σε μεγάλο ποσοστό, καθώς από τις συνολικά 122 δράσεις που προέβλεπε, υλοποιήθηκαν οι 101.

Τα προγράμματα υποστήριξης των τομέων της ρωσικής οικονομίας (αυτοκινητοβιομηχανίας, ελαφριάς βιομηχανίας, τομέα μηχανολογικού εξοπλισμού για τις μεταφορές και γεωργικών μηχανημάτων) χρηματοδοτήθηκαν με πόρους που προέρχονταν από τον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό, συνολικού ύψους 163,5 δισ. ρουβλίων, εκ των οποίων τα 75,5 δισ. ρούβλια από το ταμείο κατά της κρίσης. Οι περιφέρειες έλαβαν επίσης από τον προϋπολογισμό 355 δισ. ρούβλια για την αναχρηματοδότηση των κρατικών πιστώσεων που είχαν λάβει και την μερική αποπληρωμή των χρεών τους προς ιδιώτες. Επιπλέον, από το Αποθεματικό Ταμείο του Προέδρου της Ρωσικής Ομοσπονδίας διατέθηκαν άλλα 175 δισ. ρούβλια, από τα οποία 25 δισ. δόθηκαν για την υποστήριξη των περιφερειών για τη δημιουργία νέων σχολικών θέσεων και 150 δισ. για την υποστήριξη της Vnesheconombank.

Σημειώνουμε ότι για το 2017 η Κυβέρνηση δεν θα εκπονήσει σχέδιο κατά της κρίσης, αλλά έχει ζητήσει από τα Υπουργεία να προετοιμάσουν δύο χωριστά σχέδια: ένα σχέδιο μέτρων για την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης το 2017 και ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσεων της κυβέρνησης μέχρι το 2025. Ήδη, το Υπουργείο Οικονομικής Ανάπτυξης υπέβαλε στην Κυβέρνηση στα μέσα του περασμένου Δεκεμβρίου προτάσεις σχετικά με το πρώτο από αυτά τα σχέδια. Το σχέδιο, μέχρι στιγμής, προβλέπει τη διάθεση 200 δισ. ρουβλίων για την παροχή κρατικών δανείων και 179 δισ. ρουβλίων για τη χρηματοδότηση του σχεδίου "Project Office" που αφορά στην υποστήριξη των Μικρο-Μεσαίων Επιχειρήσεων, ενώ κατά το α' τρίμηνο τρέχ. έτους πρόκειται να καθοριστούν οι πηγές χρηματοδότησης για τα έργα προτεραιότητας, για την καταπολέμηση της ανεργίας και την εξασφάλιση ισορροπημένης περιφερειακής ανάπτυξης. Το μακροπρόθεσμο σχέδιο για τα έτη 2017-2025 αναμένεται να είναι έτοιμο τον Μάρτιο τρέχ. έτους, αφού πρώτα τεθεί σε διαβούλευση με τα λοιπά Υπουργεία και τους επιχειρηματικούς φορείς, ενώ το τελικό σχέδιο, σύμφωνα με τις οδηγίες του Ρώσου Προέδρου, θα πρέπει να εγκριθεί τον Μάιο τ.έ.

Σημειώνουμε ότι ταυτόχρονα με την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων από την εφαρμογή του σχεδίου κατά της κρίσης, παρουσιάστηκαν και τα προκαταρκτικά αποτελέσματα της εκτέλεσης του προϋπολογισμού έτους 2016. Σύμφωνα με αυτά, το Υπουργείο Οικονομικών της χώρας εκτιμά ότι το έλλειμμα του προϋπολογισμού για το 2016 θα ανέλθει σε 3,6% του ΑΕΠ, χαμηλότερο σε σχέση με το μέχρι τώρα αναμενόμενο έλλειμμα της τάξης του 3,9%.

Κορυφαία Ευρωπαϊά Κεντρική Τραπεζίτης Έτους 2016 η Elvira Nabiullina

Στον κορυφαίο Ευρωπαϊό Κεντρικό Τραπεζίτη για το έτος 2016 ανακηρύχθηκε η επικεφαλής της Κεντρικής Τράπεζας της Ρωσίας Elvira Nabiullina από το βρετανικό οικονομικό περιοδικό The Banker.

Όπως σημειώνει το περιοδικό, ένας από τους σημαντικότερους λόγους που ανέβασαν την κα Nabiullina στην κορυφή της κατάταξης είναι η ικανότητά της να θέσει υπό έλεγχο τον πληθωρισμό της Ρωσίας.

Σύμφωνα με το βρετανικό περιοδικό, οι προσπάθειες της επικεφαλής της Κεντρικής Τράπεζας της Ρωσίας οδήγησαν σε μείωση του ποσοστού του πληθωρισμού κάτω από το 6% μέχρι το τέλος του 2016, από 12,9% που ήταν το 2015.

Γεννημένη το 1963, η Elvira Nabiullina υπηρέτησε στη θέση του Υπουργού Οικονομικής Ανάπτυξης και Εμπορίου μεταξύ Σεπτεμβρίου 2007 και Μαΐου 2012, πριν αναλάβει τη θέση του διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Ρωσίας τον Ιούνιο του 2013. Η κα Nabiullina έχει επίσης υπηρετήσει ως βοηθός του Ρώσου Προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν επί οικονομικών θεμάτων από το Μάιο του 2012 έως τον Ιούνιο του 2013.

Αύξηση παραγωγής αγροτικών μηχανημάτων λόγω κρατικών επιδοτήσεων

Η μαζική κρατική υποστήριξη που έχει λάβει ο κλάδος των αγροτικών μηχανημάτων στη Ρωσία οδήγησε στη σημαντική εκτόπιση των εισαγόμενων προϊόντων από τη ρωσική αγορά. Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Ρωσικού Συνδέσμου Κατασκευαστών Αγροτικών Μηχανημάτων "Rosagromash", η παραγωγή γεωργικών μηχανημάτων στη Ρωσία αυξήθηκε το 2016 κατά 58% σε όρους αξίας, φθάνοντας τα 88,2 δισ. ρούβλια, και οι πωλήσεις κατά 55%, σε 80,5 δισ. ρούβλια. Ειδικότερα, οι πωλήσεις θεριζοαλωνιστικών μηχανών αυξήθηκαν κατά 39% σε 4.460 μονάδες, σβαρνών κατά 26% σε 4.350, καλλιεργητών και οι σπαρτικών μηχανών κατά 39% και 72%, σε 3.800 και 3.600 μονάδες αντίστοιχα, αρότρων κατά 28%, σε 2.900 μονάδες, και χορτοκοπτικών μηχανών κατά 29% σε 2.800 μονάδες.

Η εγχώρια παραγωγή γεωργικών μηχανημάτων λαμβάνει ετησίως κρατική υποστήριξη με τη μορφή επιδοτήσεων που αντισταθμίζουν το 25-30% (ανάλογα με την περιοχή) του κόστους του εξοπλισμού. Το 2016 οι επιδοτήσεις ανήλθαν σε 11,2 δισ. ρούβλια, ποσό κατά 2,2 φορές μεγαλύτερο από εκείνο του 2015. Έτσι, στο πλαίσιο του προγράμματος υποστήριξης πωλήθηκε εξοπλισμός αξίας 47,7 δισ. ρουβλίων, ποσό που αντιστοιχεί στο 49% των συνολικών πωλήσεων ρωσικού εξοπλισμού στην εγχώρια αγορά.

Κατά το τρέχον έτος, σύμφωνα με το σχέδιο οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, οι επιδοτήσεις αναμένεται να ανέλθουν σε 13,7 δισ. ρούβλια και η παραγωγή αγροτικών μηχανημάτων αναμένεται να αυξηθεί κατά 9-

10%. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του κλαδικού συνδέσμου, κατά το 2017 αναμένεται ότι θα κατασκευαστούν περισσότερες από 21.000 μονάδες αγροτικών μηχανημάτων, συνολικής αξίας 90 δισ. ρουβλίων. Ωστόσο, φαίνεται ότι οι κατασκευαστές αγροτικών μηχανημάτων έχουν αρχίσει να συνηθίζουν στην κρατική στήριξη, με την "Rosagromash" να εκτιμά ότι οι απαιτούμενες ετήσιες επιδοτήσεις για τα έτη 2018-2020 θα πρέπει να ανέλθουν σε 15 δισ. ρούβλια.

Σύμφωνα με αναλυτές, οι ρωσικές κρατικές επιδοτήσεις αποτελούν πράγματι μία από τις κινητήριες δυνάμεις της αύξησης της παραγωγής, ενισχύοντας την ανταγωνιστική θέση των ρωσικών εταιρειών. Μπορεί η διαφορά που προκαλούν οι επιδοτήσεις στο αρχικό κόστος να είναι μικρή (5-7%), ωστόσο επηρεάζουν σημαντικά άλλους παράγοντες, όπως τις συνέπειες από τους διαφορετικούς όρους δανεισμού. Οι Ρώσοι κατασκευαστές προσφέρουν πίστωση για την αγορά μηχανημάτων, διάρκειας 3-5 ετών με επιτόκιο 15-16% ετησίως, όταν ο εισαγωγέας είναι σε θέση να προσφέρει πίστωση για δέκα χρόνια και με επιτόκιο 2-3%. Έτσι, η αγορά εξοπλισμού υπό τους ρωσικούς όρους (τρία χρόνια και 15%) επιβαρύνει τους αγοραστές με περισσότερο από 25% επιπλέον κόστος, όταν η αγορά σύμφωνα με τους όρους του εισαγωγέα (δέκα χρόνια και 3%) έχει ως αποτέλεσμα το επιπλέον ποσό που εισπράχθηκε να είναι μόνο 16%.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του συνδέσμου "Rosagromash", οι εξαγωγές γεωργικών μηχανημάτων, θα αυξηθούν ταχύτερα από την παραγωγή. Το 2016, οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 20% σε πραγματικούς όρους (φθάνοντας τα 2.700 μηχανήματα) και κατά 16% σε όρους αξίας (σε 6,7 δισ. ρούβλια). Μέχρι το 2018, το Υπουργείο Βιομηχανίας αναμένει ότι οι πωλήσεις στο εξωτερικό θα διπλασιαστούν, φθάνοντας έως και τα 5.400 μηχανήματα. Αντίθετα, το μερίδιο των εισαγωγών το 2016 μειώθηκε κατά 14 ποσοστιαίες μονάδες και ανήλθε σε 46%. Σύμφωνα με τις προβλέψεις των κατασκευαστών, οι εισαγωγές το 2017 αναμένεται ότι θα παραμείνουν στο επίπεδο του προηγούμενου έτους.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017

 <p>CPM. COLLECTION PREMIERE MOSCOW'2017. AUTUMN 32.08.2017–02.09.2017 29th International Trade Fair for Fashion Wear, Lingerie and Accessories</p>	 <p>COMTRANS 2017 04.09.2017–09.09.2017 International Commercial Vehicle Show</p>
 <p>IPSA AUTUMN 05.09.2017–07.09.2017 International promotional and merchandising show</p>	 <p>WorldFood Moscow 2017 11.09.2017–14.09.2017 26th International Food Exhibition</p>
 <p>MOSSHOES 2017 11.09.2017–14.09.2017 International specialized exhibition for footwear, bags and accessories</p>	 <p>MOSPEL 2017 11.09.2017–14.09.2017 International bags and accessories show</p>
 <p>HOUSEHOLD EXPO 2017 12.09.2017–14.09.2017 International specialized exhibition of household goods, dish ware and goods for home</p>	 <p>HORECA. JUST HORECA 2017 12.09.2017–14.09.2017 International Forum for Hotel and Restaurant Business</p>
 <p>STYLISH HOME. OBJECTS & TABLEWARE 2017 12.09.2017–14.09.2017 International specialized exhibition of the premium class goods</p>	 <p>LUXURY HITS 12.09.2017–14.09.2017 International specialized exhibition of High Interior showcasing premium class furniture, kitchens, tableware, lighting, textiles, interior decorations and home accessories</p>
 <p>Design&Decor St. Petersburg 2017 13.09.2017–15.09.2017 International interiors exhibition</p>	 <p>HEAT TREATMENT'2017 18.09.2017–20.09.2017 11th International Specialized Exhibition</p>
 <p>CeMAT RUSSIA 19.09.2017–21.09.2017 8th International Exhibition for materials handling, warehousing equipment and logistics</p>	 <p>THE 21st MOSCOW INTERNATIONAL OPTICAL FAIR (MIOF) 19.09.2017–21.09.2017 International specialized exhibition</p>
 <p>OTDYKH LEISURE 2017 19.09.2017–21.09.2017 International Trade Fair for Travel and Tourism</p>	 <p>KINO EXPO INTERNATIONAL 19.09.2017–22.09.2017 International exhibition of cinema theatre equipment</p>
 <p>HEIMTEXTIL RUSSIA 2017 20.09.2017–22.09.2017 International trade fair for home textiles, floor coverings and interior furnishings</p>	 <p>DENTAL-EXPO 2017 25.09.2017–28.09.2017 Moscow international dental forum and exhibition</p>

 <p><u>CJF'2017. Autumn</u> 26.09.2017–29.09.2017 International Exhibition for Child and Junior Fashion, Maternity Wear</p>	 <p><u>MIR DETSTVA'2017</u> 26.09.2017–29.09.2017 23rd International Exhibition for Goods and Services for Children and Teenagers, New Personality Developing Systems</p>
 <p><u>REKLAMA'2017</u> 26.09.2017–29.09.2017 25th International Specialized Exhibition for Advertising</p>	 <p><u>BUYBRAND EXPO'2017</u> 27.09.2017–29.09.2017 International Franchise & Other Business Opportunities Exhibition</p>
 <p><u>COMIC CON RUSSIA 2017</u> 28.09.2017–01.10.2017 International pop culture show</p>	 <p><u>IGROMIR 2017</u> 28.09.2017–01.10.2017 International computer and video games consumer exhibition</p>